

FORAS FEASA
AR AN AONTAS
EORPACH

An Coimisiún
Eorpach

Trádáil

Is fearr
a fhásann
geilleagar
nuair a bhíonn
saorthrádail
ann

“Fásann ár ngeilleagair nuair
a osclaítear margaí nua — ach
teastaíonn beartas gníomhach
saorthrádála agus infheistíochta AE
chun é sin a bhaint amach.”

Karel de Gucht,
Coimisinéir Trádála

FORAS FEASA AR AN AONTAS EORPACH

Tá an foilseachán seo mar chuid de shraith ina mínítear cad a dhéanann an AE i réimsí beartais éagsúla, cén fáth a bhfuil ról ag an AE, agus cad iad na torthaí.

Is féidir leat a fheiceáil ar líne cé na cinn atá ar fáil agus iad a íoslódáil ag:

http://europa.eu/pol/index_ga.htm

Conas a oibríonn an AE
An Eoraip 2020: Straitéis fáis na hEorpa
Bunaitheoirí an AE

An clár oibre digiteach
An comhrac i gcoinne na calaoise
An comhshaol
An fhiontraíocht
An margadh inmheánach
Aontas eacnamaíoch agus airgeadaíochta agus an euro
Beartas réigiúnach
Buiséad
Cabhair dhaonnúil
Cánachas
Ceartas, saoránacht, cearta bunúsacha
Cultúr agus gnóthaí closamhairc
Custam
Forbairt agus comhar
Fostaíocht agus gnóthaí sóisialta
Fuinneamh
Gníomhú ar son na haeráide
Gnóthaí eachtracha agus an beartas slándála
Iascaigh agus gnóthaí muirí
Imirce agus tearmann
Iomaíocht
Iompar
Méadú
Oideachas, gairmoiliúint, an óige agus an spórt
Sábháilteacht bia
Sláinte phoiblí
Taighde agus nuálaíocht
Talmhaíocht
Teorainneacha agus slándáil
Tomhaltóirí
Trádáil ❌

CLÁR

An gá atá le beartas trádála	3
An chaoi a dtéann an AE i mbun an bheartais trádála	7
A bhfuil sa bheartas	10
Todhchaí an bheartais trádála	15
Tuilleadh eolais	16

Foras Feasa ar an Aontas Eorpach: Trádáil

An Coimisiún Eorpach
Ard-Stiúrthóireacht na Cumarsáide
Foilseacháin
1049 An Bhruiséil
AN BHEILG

Arna chríochnú mí Mheán Fómhair 2013

Clúdach agus grianghraf ar leathanach 2:
© iStockphoto.com/Grzegorz Petrykowski

16 lch. — 21 × 29.7 cm
ISBN 978-92-79-24234-2
doi:10.2775/58414

Lucsamburg: Oifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh,
2014

© An tAontas Eorpach, 2014

Tá atáirgeadh údaraithe. Chun grianghraf a úsáid nó a atáirgeadh, ní mór cead a iarraidh ar shealbhóirí an chóipchirt.

An gá atá le beartas trádála

Ní mór féachaint ar bheartas trádála an Aontais Eorpaigh i bhfianaise dhá ghné de shaol an lae inniu. An chéad cheann ná tábhacht an Aontais féin mar mhórghníomhaí domhanda. An dara ceann an t-athrú atá ag teacht ar an timpeallacht idirnáisiúnta de dheasca an domhandaithe.

Is é an AE an geilleagar is mó ar domhan, an t-onnmhaireoir agus an t-allmhaireoir is mó, an t-infheisteoir is mó agus is é is mó a fhaigheann infheistíocht choigríche agus a thugann cabhair do thíortha eile. Níl ach beagán os cionn 7 % de dhaonra an domhain ina chónaí ann ach is aige atá an cheathrú chuid de rachmas an domhain, a thomhaistear le holltáirgeacht intíre (OTI) — luach iomlán na n-earraí agus na seirbhísí a tháirgtear.

PRÍOMHGHEILLEAGAIR AN DOMHAIN (2012)

	OTI ag praghsanna reatha (billiún euro)	% d'OTI an domhain	Ollfhiachas poiblí mar % d'OTI
Aontas Eorpach (27 mballtír)	12 908	23.1	87.0
An Airgintín	370	0.7	44.9
An Astráil	1 200	2.2	27.2
An Bhrasaíl	1 865	3.3	68.5
Ceanada	1 416	2.5	85.6
An tSín	6 403	11.5	22.8
An India	1 420	2.5	66.8
An Indinéis	684	1.2	24.0
An tSeapáin	4 642	8.3	237.9
Meicsiceo	916	1.6	43.5
An Rúis	1 574	2.8	10.9
An Araib Shádach	566	1.0	3.6
An Afraic Theas	299	0.5	42.3
An Chóiré Theas	900	1.6	33.7
An Tuirc	618	1.1	36.4
Na Stáit Aontaithe	12 208	21.9	106.5
An Domhan	55 812	100.0	

Foinse: IMF WEO.

Féadann an AE jabanna a chruthú trí dhul i mbun trádála le tíortha agus réigiúin eile de bhrí go bhfuil margadh aonair aige, a ráthaíonn saorghluaisteacht earraí, seirbhísí, daoine agus caipitil laistigh dá theorainneacha. Is é an AE, agus ní na rialtais náisiúnta, atá freagrach as an margadh seo. Bainistíonn sé caidreamh trádála le tíortha lasmuigh den AE, leis. Agus é ag labhairt d'aon ghuth, is mó tionchair atá ag an AE in gcaibidlíocht trádála idirnáisiúnta ná mar a bheadh ag aon cheann dá bhaill aonair. Tá an AE gníomhach i gcúrsaí eacnamaíochta agus polaitiúla, agus tá leasanna agus freagrachtaí réigiúnacha agus domhanda atá ag méadú aige, leis.

Trádáil AE: na príomhfhiigiúirí

- Scair an AE d'onnmhairí agus d'allmhairí an domhain: 17.2 % (2011)
- Infheistíocht dhíreach choigríche san AE: €3 807 billiún (2011)
- Infheistíocht dhíreach choigríche amach as an AE: €4 983 billiún (2011)
- Barrachas trádála déantúsaíochta, seachas ola: €300 billiún, nach mór (2012)
- Barrachas trádála seirbhísí: €120 billiún (2011)
- Cúnamh forbartha an AE: €53 billiún (2012)

Is geilleagar é an tAontas a fhéachann lasmuigh de féin, i gcomparáid le mórchuid geilleagar eile, agus ba mhaith leis leanúint ar aghaidh mar sin. Dhúbail an trádáil leis an gcuid eile den domhan idir 1999 agus 2010, agus i láthair na huaire is beag dleacht, nó dleacht ar bith, a íocann trí cheathrú, nach mór, de na hallmhairí isteach san AE. I gcásanna ina n-íoctar dleachtanna, níor íocadh ach 1.6 %, ar an meán, in 2012 ar tháirgí tionsclaíocha agus 4 % ar earraí san iomlán. Is é an AE an comhpháirtí trádála is mó atá ag 80 tír. I gcomparáid leis sin, is é 20 an figiúr i gcás SAM. Is fiú 15 % d'OTI an AE na hearraí agus na seirbhísí a thrádálann an Eoraip le tíortha eile — rud is ionann agus trí phointe céatadain os cionn fhiigiúr SAM nó fhiigiúr an tSeapáin. Margadh mór is ea an AE agus allmhairíonn sé níos mó táirgí talmhaíochta ó thíortha i mbéal forbartha ná mar a dhéanann an Astráil, Ceanada, an tSeapáin, an Nua-Shéalainn agus na Stáit Aontaithe, a bhfuil daonra iomlán den ord céanna acu, i dteannta a chéile.

Inniu, ní gnách a thuilleadh táirgí cosúil le carranna a dhéanamh in áit amháin, ó thús deireadh.

Neart is ea an oscailteacht sin i bhfianaise na n-athruithe atá ag teacht ar an domhan an t-am ar fad. Leis an domhandú — comhcheangal d'fhorbairtí teicneolaíochta agus de léirscaoileadh eacnamaíoch — is féidir le hearraí, seirbhísí, caipiteal, cuideachtaí agus daoine áit ar bith ar domhan, nach mór, a shroicheadh gan dua agus go tapa.

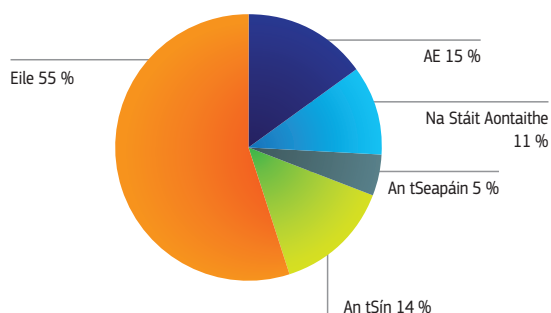
An domhandú

Inniu, ní gnách táirgí a dhéanamh a thuilleadh in áit amháin, ó thús deireadh. Ina ionad sin, cuirtear le chéile iad i sraith céimeanna aonair in áiteanna éagsúla ar domhan. Is rud annamh seachas gnáthrud é “Déanta in” aon tír amháin a fheiceáil anois scríofa ar tháirge. Ciallaíonn sé sin go bhfuil gá le cur chuige níos sofaisticiúla i leith onnmhairí agus allmhairí seachas a bheith ag féachaint orthu díreach mar earraí críochnaithe a thugtar isteach i dtír nó a chuirtear amach aisti.

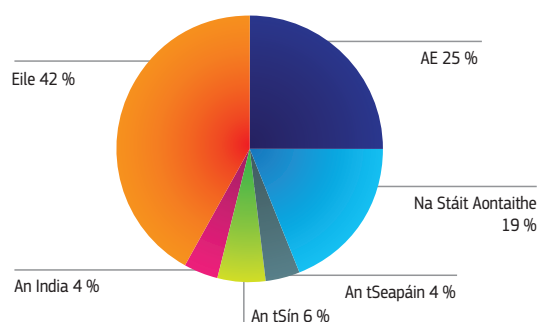
Is déine ná riamh an iomaíocht ó thaobh phraghas agus caighdeán na n-earraí a tháirgtear, agus níos tábhachtaí fós, b'fhéidir, ó thaobh rochtana ar fhuinneamh agus ar amhábhair, ó thosaigh tíortha eile, dála na Síne, na hIndia agus na Brasaíle, ag teacht chun bheith ina mórchumhachtaí eacnamaíocha. Ag an am céanna, tá aicme tomhaltóirí rachmasacha ag teacht chun cinn sna tíortha sin agus is oscailte a gcuid geilleagar inniu ná mar a bhí siad 15 bliana ó shin. Thit taraifí allmhairiúcháin Síneacha ó 19.6 % i 1996 go 4.2 % in 2009. Sa tréimhse chéanna, ba é an laghdú san India 20.1 % go 8.2 % agus sa Bhrasaíl 13.8 % go 7.6 %, cé go bhfuil bacainní eile, nach bhfuil chomh infheicthe céanna, ar onnmhairí AE fós.

PRÍOMHCHUMHACHTAÍ TRÁDÁLA AN DOMHAIN

% d'onnmhairí domhanda, earraí, 2012

% d'onnmhairí domhanda, seirbhísí, 2012

© iStockphoto/Kikkerdink

Féadann an tsaorthrádail cuidiú leis an AE a tharrtháil ón ngéarchéim ina bhfuil sé faoi láthair.

An tsaorthrádail agus an t-iomaíochas

Tá beartas trádála an Aontais ina dhlúthchuid de straitéis 2020 an Aontais chun fostaíocht a threisiú agus geilleagar níos nua-aimseartha agus níos inbhuanaithe a chruthú. Ní mór don Aontas a bheith níos iomaíche thar lear chun an geilleagar intíre a choimeád beoga.

Tá tábhacht níos mó ná riamh leis an tsaorthrádail chun geilleagair a mhéadú agus poist a chruthú. Amhábhair, earraí agus comhpháirteanna idirmheánacha a bhíonn ag teastáil ó dhéantóirí AE is ea dhá thrían de na nithe a allmhairítear. Ní mór do mhargadh na hEorpa a bheith oscailte do na soláthairtí sin. Dá gcuirfí teorainn lena sreabhadh nó dá méadófaí costas allmhairí, bheadh tionchar dochrach aige ar an AE de bhrí go méadófaí costais agus go laghdófaí iomaíochas cuideachtaí Eorpacha sa bhaile agus i gcéin.

Féadann an tsaorthrádail an AE a tharrtháil as an ngéarchéim ina bhfuil sé anois, a thosaigh sna Stáit Aontaithe in 2007-08 nuair a theip go tubaisteach ar an earnáil fophríomha. Ach tá laigí bunúsacha san AE nochta ag an tsaorthrádail. Mar aon le doimhniú an mhargaidh aonair agus infheistíocht spriocdhírthe uile-Eorpach i réimsí amhail taighde, oideachas agus fuinneamh, is príomheochair í an tsaorthrádail chun an geilleagar Eorpach a spreagadh.

Is mó ionchas fáis agus deis trádála atá ag an AE ó glacadh beartas saorthrádála i leith geilleagair mhargaidh atá ag teacht chun cinn. Faoi mbliain 2015, measann an Ciste Idirnáisiúnta Airgeadaíochta go mbeidh 90 % den fhás gheilleagrach á ghiniúint lasmuigh den Eoraip (aon trian de sa tSín amháin).

Gnóthachain eacnamaíocha a d'fhéadfadh a bheith ann

Measann an Coimisiún Eorpach go méadófaí OTI an AE de bhreis agus 2 % dá bhféadfaí na caibidlí saorthrádála ar fad a thabhairt chun críche anois. Is ionann sin agus tír ar nós na hOstaire nó na Danmhairge a chur le geilleagar an AE. D'fhéadfadh sé suas le dhá mhilliún post nua a chruthú.

Buntáistí eile na saorthrádála

Is mó fáis eacnamaíoch agus post a ghineann margaí oscailte, rud a rachadh chun sochair don Eoraip agus dá comhpháirtithe. Braitheann 10 % nó mar sin d'oibrithe an AE, go díreach nó go hindíreach, ar onnmhairí chuig an chuid eile den domhan. Méadú de 50 % ón mbliain 1995 i leith atá ansin. Inneall rithábachtach, eile, do chruthú post is ea infheistíocht dhíreach choigríche. Fostaíonn cuideachtaí Meiriceánacha agus Seapánacha breis agus 4.6 milliún duine san Eoraip anois.

Le léirscaoileadh na trádála is mó deiseanna a bhíonn ann chun dul i mbun nuála, agus táirgiúlacht a threisiú. De thoradh shreabhadh na trádála agus na hinfeistíochta scaiptear smainte nua agus an nuáil, teicneolaíochtaí nua agus an taighde is fearr. As sin feictear feabhsuithe ar tháirgí agus ar sheirbhísí a bhaineann daoine agus cuideachtaí feidhm astu. Is é taithí thíortha an AE go leanann 0.6 % de mhéadú i dtáirgiúlacht an lucht saothair 1 % de mhéadú ar oscailteacht geilleagair in imeacht bliana.

I measc bhuntáistí na trádála tá praghsanna níos ísle agus rogha níos mó do thomhaltóirí, toisc go dtagann bia, earraí tomhaltóra agus comhpháirteanna do tháirgí a dhéantar san Eoraip chun bheith níos saoire.

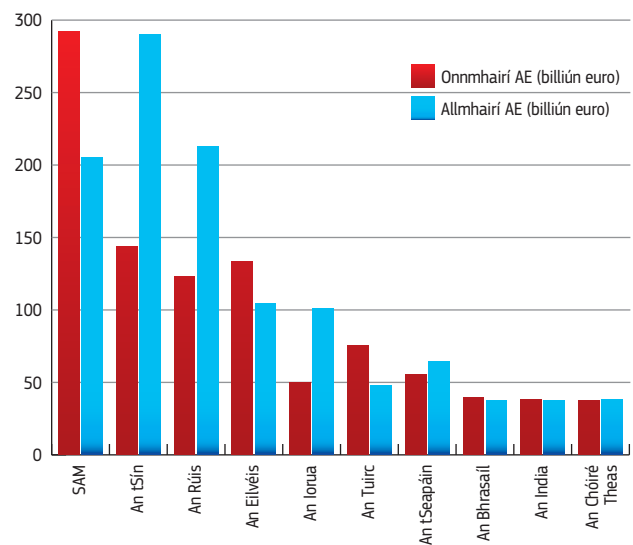
Tá níos mó i gceist leis an trádáil ná earraí fisiciúla a bhogadh: áirítear seirbhísí agus infheistíochtaí uirthi, leis.

Rudaí eile seachas earraí agus seirbhísí

Roimhe seo, nuair nach raibh i gceist sa trádáil ach earraí fisiceacha a aistriú ó áit amháin ar domhan go háit eile, dhíreofaí san idirbheartaíocht ar tharaifí agus ar chuótaí, thar aon ní eile. Tá geilleagair tagtha chun bheith níos sofaisticiúla anois, mar sin bíonn raon leathan gníomhaíochtaí agus cleachtas i gceist le beartas trádála. Áirítear air sin seirbhísí, cearta maoinne intleachtúla, infheistíocht dhíreach choigríche, caighdeáin do shláinte plandaí agus ainmhithe agus d'earraí tionsclaíocha agus neamhthionsclaíocha, cleachtais cheadúnúcháin agus cánacha intíre.

Tá tábhacht nach beag le saincheisteanna sóisialta agus comhshaoil ginearálta, ó thaobh an Aontais de. Féadann comhaontuithe saorthrádála a gcion a dhéanamh chun forbairt inbhuanaithe, dea-rialachas agus meas ar chearta an duine a chur chun cinn. Chun trádáil réidh a bhaint amach, ní leor taraifí níos ísle a chaibidil d'onnmháireoirí. Bíonn gá le meas ar smacht reachta chun timpeallacht chobhsaí intuartha dlí a sholáthar, mar sin ní mór díriú ar chuid de na bacainní ar thrádáil nach bhfuil chomh hinfheicthe sin, bacainní ar nós foirmiúlachtaí custaim, maorlathais agus, i gcásanna áirithe, cleachtais neamheiticíúla gnó.

PRÍOMH-CHOMHPHÁIRTITHE TRÁDÁLA AN AE: EARRAÍ

Figiúirí maidir leis an mbliain 2012.
Foinse: Eurostat.

An chaoi a dtéann an AE i mbun an bheartais trádála

An tAontas féin atá freagrach as beartas trádála na mballtíortha agus téann an Coimisiún Eorpach i mbun idirbheartaíochta thar a gceann. Ciallaíonn sé sin nach ceadmhach do rialtas aonair balltíre comhaontú trádála déthaobhach a dhéanamh le comhpháirtí nach de chuid an AE é. Ar chonarthaí an AE atá an roinnt freagrachta seo bunaithe.

Aidhmeanna na gcomhaontuithe saorthrádála:

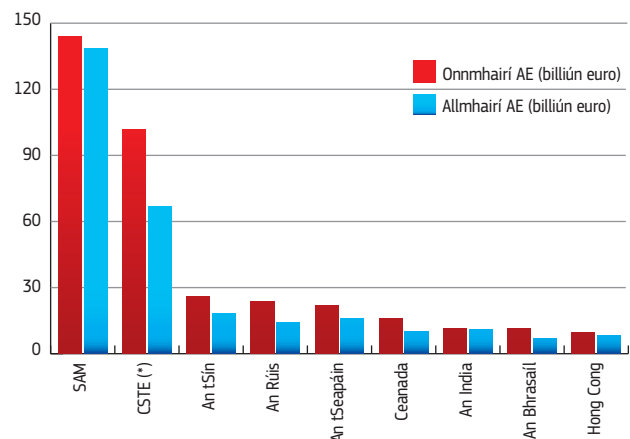
- *Margaí nua le haghaidh earraí agus seirbhísí a oscailt*
- *Cosaint agus deiseanna fostaíochta a mhéadú*
- *An trádáil a dhéanamh níos saoire trí dhleachtanna custaim agus maorlathas a laghdú*
- *Dlús a chur leis an trádáil trí imréiteach custaim a dhéanamh níos fusa agus caighdeáin chomhoiriúnacha teicniúla agus sláintíochta a shocrú*
- *Cinnteacht a mhéadú le rialacha soiléire maidir le cearta maoine intleachtúla, iomaíocht agus soláthar poiblí*
- *Tacú le forbairt inbhuanaithe tríd an gcomhar, an trédhearcacht agus an comhphlé a chothú ar cheisteanna sóisialta agus comhshaoil.*

Ag dul i dtaithí ar thosca nua

De bharr athruithe bunúsacha ar shlabhraí soláthair domhanda is tábhachtaí anois an áit ina gcruthaítear an breisluach ná an áit ina dtaifeadtar na honnmhairí iarbhrí. Mar sin féachann beartas trádála an AE le háit an AE sna slabhraí soláthair domhanda a choimeád, nó áit a fháil dó, más gá, seachas bheith ag iarraidh gach céim táirgthe a choimeád sa bhaile. Is amhlaidh gurb é gnó na trádála inniu sraitheanna luacha ó thaighde, forbairt agus dearadh a chur le monaraíocht comhpháirteanna, le cóimeáil agus le lóistíocht.

Is amhlaidh, leis, i gcás slabhraí soláthair laistigh den AE féin, mar a bhfuil na teorainneacha eacnamaíocha doiléir agus athrú ag teacht ar chaidreamh trádála an t-am ar fad. Cruthaíonn cuideachtaí poist nuair a onnmhairíonn siad earraí nó seirbhísí, sa tír thionscnaimh agus ar fud an Aontais, leis. Tá tábhacht ar leith le seirbhísí, mar is ionann iad agus 60 % nach mór den luach a chuirtear le táirgí a onnmhairítear ón Eoraip. Tá trian de na poist a ghineann earraí monaraíthe a onnmhairítear ón Eoraip i gcuideachtaí a sholáthraíonn seirbhísí tacaíochta do na honnmhaireoirí.

PRÍOMH-CHOMHPHÁIRTITHE TRÁDÁLA AN AE: SEIRBHÍSÍ

(*) An Íoslainn, Lichtinstéin, an Iorua agus an Eilvéis.
Figiúirí maidir leis an mbliain 2011.
Foinse: Eurostat.

Is minic nach n-onnmhairíonn cuideachtaí beaga agus meánmhéide go díreach iad féin, ach go mbíonn páirteanna, comhpháirteanna agus seirbhísí a sholáthraíonn siad ar áireamh in onnmhairí na gcuideachtaí móra. D'fhéadfadh codanna ó Phoblacht na Seice, ón mBeilg nó ón bPolainn a bheith ar áireamh i mír a bheadh cláraithe go hoifigiúil mar onnmhairiú Gearmánach.

Slabhra monaraíochta ilnáisiúnta

Onnmhairí Síneacha, is minic gur lasmuigh den tSín a tháirgtear mórchuid dá luach. Guthán cliste áirithe, “sa tSín a cóimeáladh”, is lú ná 4 % an luach a chuirtear leis sa tSín i gcomparáid le 16 % san Eoraip. San Eoraip a chuirtear breis agus leath a gcuid luacha le gutháin chliste agus táibléid áirithe “An tSín tír a dhéanta”. D’fhéadfadh an rud céanna a bheith amhlaidh i gcás míreanna a bheadh chomh héagsúil le bréagáin agus eitleáin.

Comhaontuithe saorthrádála

I láthair na huaire tá an tAontas i mbun cainteanna lena chomhpháirtithe — laistigh de ghrúpaí réigiúnacha, uaireanta — chun comhaontuithe cuimsitheacha saorthrádála a chaibidil. Tugann na comhaontuithe sin rochtain faoi phribhléid ar mhargaí na dtíortha i dtrácht agus is eisceacht ghlactha iad ar phrionsabail na hEagraíochta Domhanda Trádála (EDT) gur cheart caitheamh go comhionann le gach comhpháirtí trádála.

Braitheann comhaontuithe ar leibhéal uailmhéine agus ar acmhainneacht na tíre, nó an ghrúpa tíortha, a bhfuil an AE ag caibidil leo. Níl comhaontú ar bith a fheileann i ngach cás. Ós rud é go bhfuil leasanna éagsúla ag comhpháirtithe éagsúla an AE, cuirtear ábhar an chomhaontaithe in oiriúint don chás i dtrácht. Is í an eacnamaíocht an bunús a bhíonn le comhaontuithe saorthrádála le tíortha forbartha agus le geilleagair atá ag teacht chun cinn agus is gnách iad a bheith bunaithe ar mhargaí a oscailt ar bhonn cómhálartach. Tá idir chuspóirí trádála agus forbartha le Comhaontuithe Comhpháirtíochta Eacnamaíochta le tíortha na hAfraice, Mhuir Chairib agus an Aigéin Chiúin.

Bíonn cuspóirí trádála agus forbartha araon i gComhaontuithe um Chomhpháirtíocht Eacnamaíoch.

Díríonn beartas trádála an AE ar phríomhpháirtithe ar nós SAM, Ceanada agus an tSeapáin, cé go bhfuil aird á tabhairt, leis, ar gheilleagair atá ag teacht chun cinn, leithéidí BRICS (an Bhrasail, an Rúis, an India, an tSín agus an Afraic Theas). Meastar gurb iad na tíortha sin a thiomáinfidh an geilleagar domhanda amach anseo. Is léir go dtairbhíonn onnmhairroirí AE de chomhaontuithe le tíortha dá sórt. Ní bhíonn de tharaif le híoc acu fós agus iad ag díol leis an gcuid eile den domhan ach 5 %. I dtíortha áirithe, bíonn na taraifí i bhfad níos airde.

I ngnáth-chomhaontú áirítear earnálacha agus saincheisteanna éagsúla agus sonraítear tráthchlár chun laghdaithe a dhéanamh ar tharaifí le haghaidh táirgí aonair. San áireamh i gcomhaontuithe trádála (AE) na linne seo bíonn gnóthaí neamhtharaife idir mhaoin intleachtúil agus sholáthar poiblí. Bíonn forálacha éagsúla iontu, ar nós rialacha tionscnaimh, le cinneadh cé na táirgí a cháilíonn do tharaifí laghdaithe nó do tharaifí cealaithe.

Neartaíonn na comhaontuithe seo córas riailbhunaithe an AE a théann lastall den EDT trí na forálacha sin a neadú i socruithe idirnáisiúnta conarthacha ionas go gcosnaítear an trádáil agus an infheistíocht agus go dtugtar deis fáis dóibh.

Maoin intleachtúil

Bunaítear iomaíochas na hEorpa i ngeilleagar an domhain ar nuáil agus ar bhreisluach na n-earraí a tháirgtear ann, den chuid is mó. Baintear an bonn den fhás eacnamaíochta Eorpach agus cailítear poist nuair a dhéantar bradaíl ar smaointe, ar bhrandaí agus ar tháirgí Eorpacha agus nuair a dhéantar iad a ghóchumadh. Tá sé níos tábhachtaí anois ná riamh d’aireagóirí, do chruthaitheoirí agus do ghnóthais Eorpacha a gcearta maoine intleachtúla ar nós paitinní, trádmarcanna, dearthaí, cóipcheart agus tásca geografacha a chosaint chun iomaitheoirí neamhscrupallacha a chosc ó chóipeanna mídhleathacha a dhéanamh.

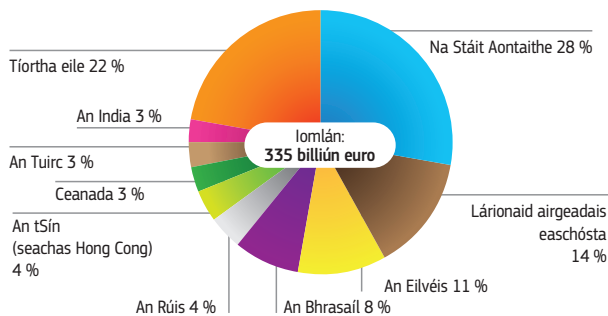
Cosnaíonn an AE cearta maoine intleachtúla ar shlite éagsúla. Laistigh den EDT, bhí an AE ar cheann de na tacadóirí ba mhó leis an gComhaontú ar Ghnéithe de Chearta Maoine Intleachtúla a Bhaineann le Trádáil. Lena chois sin, caibidlíonn sé forálacha ábhartha i gcomhaontuithe trádála déthaobhacha agus oibríonn go dlúth leis na húdaráis i dtríú tíortha chun an córas faoina gcosnaítear cearta den sórt sin a neartú.

Infheistíocht

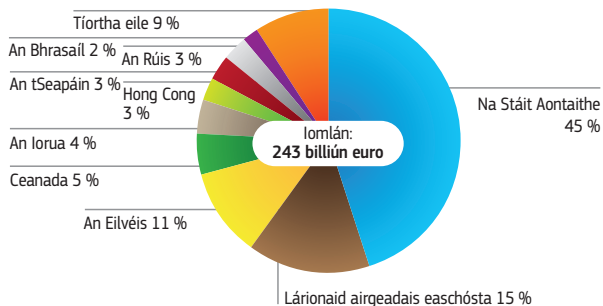
Ina cháil mar an fhoinsé is mó d'infheistíocht dhíreach choigríche, tacaíonn an AE le rialacha soiléire chun cosaint a thabhairt don chineál airgeadais seo, atá ríthábhachtach i dtaca le gnóilachtaí agus poist a chruthú thar lear agus slabhraí soláthair domhanda a thógáil.

CAD AS A dTAGANN CISTÍ INFHEISTÍÓCHTA AGUS CÁ SEOLTAR IAD?

As-sreabhadh Infheistíocht Dhíreach Choigríche ón AE

Sreabhadh Infheistíocht Dhíreach Choigríche isteach san AE

Ciallaíonn "Infheistíocht Dhíreach Choigríche" (IDC) go bhfuil gnóilacht, nó cuid de ghnóilacht, i dtír eile ag duine nó ag cuideachta. Mar sin ciallaíonn "as-sreabhadh IDC ón AE" go bhfuil gnóilachtaí i dtíortha lasmuigh den AE ag duine a chónaíonn san AE. "Insreabhadh" is ea a mhalairt. Is meán iad na figiúirí do 2008-11 i gcás na 27 mballtír in éineacht.

Foinse: Eurostat.

An aidhm atá leis cinnteacht dhlíthiúil agus timpeallacht gnó chobhsaí intuatha cothrom rialáilte mar is cuí a sholáthar d'infheisteoirí. Is trí Chomhaontú Ginearálta na EDT maidir le Trádáil Seirbhísí (GATS) go príomha a chuirtear a leithéid ar fáil, agus i gcomhaontuithe déthaobhacha, más féidir.

Le deireanas, le teacht i bhfeidhm Chonradh Liospóin, tá freagracht leagtha ar an AE as caibidlíocht a dhéanamh maidir leis an tslí le hinfeistíochtaí Eorpacha i dtíortha a chosaint.

Soláthar poiblí

Geallann an tAontas Eorpach a chinntiú go mbeidh deis chothrom ag cuideachtaí Eorpacha dul san iomaíocht le haghaidh conarthaí soláthair phoiblí lasmuigh den Aontas i gcásanna ina lorgaíonn údarais phoiblí cuideachtaí chun earraí, oibreacha nó seirbhísí a sholáthar. Féadann idir mhórtionscadail bhonneagair, ar nós bóithre agus ospidéal, agus cheannach trealamh TF a bheith na conarthaí sin, agus is fiú €1 trilliún nó mar sin iad sa bhliain, i dtéarmaí trádála.

D'aontaigh an EDT athruithe a dhéanamh ar a Chomhaontú maidir le Soláthar Rialtais i mí na Nollag 2011. Céim thábhachtach chun tosaigh a bhí sna hathruithe sin chun margai idirnáisiúnta soláthair phoiblí a oscailt. Thóg an Coimisiún céim eile chun tosaigh nuair a mhol sé reachtaíocht a choiscfeadh cuideachtaí i dtíortha nach tíortha de chuid an AE iad, agus nach ngéilleann do rialacha EDT agus a dhéanann leatrom ar ghnóilachtaí AE, ó thairiscint a dhéanamh le haghaidh conarthaí Eorpacha.

An tslí ina ndéantar comhaontuithe saorthrádála

Bíonn ullmhúcháin ar siúl ar feadh roinnt míonna sula dtosaíonn caibidlíocht trádála. Áirítear ar na hullmhúcháin sin comhairliúchán poiblí, measúnú ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag an gcomhaontú ar ghnóilachtaí agus tomhaltóirí na hEorpa mar aon le cainteanna foirmiúla idir an Coimisiún agus an tír nó an réigiún i dtrácht chun na saincheisteanna a phléifear a chinneadh. Tar éis na n-ullmhúchán cuimsitheach sin, iarrann an Coimisiún údarás ar Chomhairle na nAirí (comhdhéanta d'ionadaithe rialtais an AE) chun tús a chur leis an gcaibidlíocht. Aontaíonn siad na cuspóirí a chuirfidh an Coimisiún roimhe a bhaint amach. Le linn an phróisis chaibidlíochta, a mhaireann roinnt blianta, de ghnáth, cuireann an Coimisiún an Chomhairle agus Parlaimint na hEorpa ar an eolas go rialta faoin dul chun cinn atá á dhéanamh.

A luaithe a bhíonn comhaontú ann, údaraíonn an Chomhairle é a shíniú go foirmiúil. Féadfaidh Parlaimint na hEorpa, faoi chumhachtaí nua a bhronn Conradh Liospóin uirthi, glacadh leis an téacs nó diúltú dó, ach ní ceadmhach di an téacs a leasú.

Uaireanta bíonn ar bhalltíortha aonair an comhaontú a dhaingniú de réir a nósanna imeachta náisiúnta féin chomh maith le é a fhaomhadh ar an leibhéal idirnáisiúnta. Tagann an comhaontú i bhfeidhm ar lá ar leith, ach féadfaidh sé a bheith curtha i bhfeidhm go sealadach roimh ré.

A bhfuil sa bheartas

Trí phríomhthaca atá faoi bheartas trádála an Aontais. Bíonn ról gníomhach aige i gcaibidlí iltaobhacha a sheoltar faoi choimirce na EDT. Cothaíonn sé caidreamh trádála déthaobhaí níos doimhne le tíortha agus réigiúin ar leith agus cuireann bearta iltaobhacha i bhfeidhm, ar nós cóireáil fhabhrach a dheonú do thíortha i mbéal forbartha. Ina theannta sin, tá straitéis rochtana aige chun bacainní áirithe i margáí tábhachtacha onnmhairiúcháin a aimsiú agus a bhaint.

Cur chuige iltaobhach

Tá an tAontas go mór i bhfabhar gníomhartha iltaobhacha. Thacaigh sé go láidir le Babhta Forbartha Doha den chaibidlíocht trádála ó sheol an EDT é in 2001 chun na nithe seo a leanas a chaibidil: léirscaoileadh breise i gcás earraí agus seirbhísí, rochtain níos fearr do thíortha i mbéal forbartha ar mhargáí agus athbhreithniú ar rialacha trádála.

Bheadh mórchuid buntáistí ann dá bhféadfaí na cainteanna a thabhairt chun críche go rathúil. Meastar go dtiocfadh 2 % de mhéadú ar thrádáil dhomhanda agus go simpleodh sé nósanna imeachta trádála, lóistíocht agus iompar go mór. Ach níorbh fhéidir teacht ar chomhaontú i ngeall ar a chasta atá na saincheisteanna i dtrácht, agus a mhéad leasanna éagsúla atá ag na comhpháirtithe.

An Eagraíocht Dhomhanda Trádála

Bunaíodh an Eagraíocht Dhomhanda Trádála an 1 Eanáir 1995 i gcomharbas ar an gComhaontú Ginearálta maidir le Trádáil Seirbhísí, a bunaíodh tar éis dheireadh an Dara Cogadh Domhanda. I láthair na huaire tá 159 mballtír agus 26 bhreathnóir ag an eagraíocht. Chabhraigh sé chun córas rialacha a cheapadh a choimeádann an geilleagar domhanda ar oscailt le haghaidh na trádála. Riarann sé comhaontuithe trádála na EDT, soláthraíonn sé fóram caibidlíochta, déileálann sé le díospóidí, déanann sé faireachán ar bheartais náisiúnta, cuireann sé cúnamh teicniúil agus oiliúint ar fáil do thíortha i mbéal forbartha agus eagraíonn comhoibriú le heagraíochtaí idirnáisiúnta eile. Seoltar babhta nua caibidlíochta nuair is mian le baill na EDT na rialacha iltaobhacha a thabhairt cothrom le dáta. Is é Babhta Doha an babhta is déanaí (agus é ar siúl fós).

Tá ról ríthábhachtach ag an AE san EDT.

COMHAONTUITHE SAORTHRÁDÁLA

Tá clár oibre chun margaí a oscailt ar bhonn cómhálartach á chur ar aghaidh ag an AE, ar scála nach bhfacthas riamh cheana, leis na comhpháirtithe trádála déthaobhacha is tábhachtaí dá bhfuil aige. Is iad comhaontuithe saorthrádála an phríomhfheithicil. Roimh 2006, tháinig níos lú ná an cheathrú cuid de thrádáil an AE faoi chuimsiú na gcomhaontuithe sin. Má thugtar gach caibidlíocht atá ar siúl faoi láthair chun críche go rathúil, méadófar an figiúr sin go dhá thrían. Cheana féin, faoi dheireadh 2012, bhí 28 gcomhaontú trádála i bhfeidhm ag an AE.

COMHAONTUITHE SAORTHRÁDÁLA ATÁ I BHFEIDHM CHEANA FÉIN

- Peiriú agus an Cholóim: Síníodh an comhaontú trádála i Meitheamh 2012. Tá sé i bhfeidhm ar bhonn sealadach i bPeiriú ón 1 Márta 2013 agus sa Cholóim ón 1 Lúnasa 2013.
- An Chóiré Theas: Cuireadh an chéad cheann de ghlúin nua comhaontuithe saorthrádála i bhfeidhm an 1 Iúil 2013. Téann na comhaontuithe seo níos faide ná riamh roimhe chun bacainní trádála a bhaint agus é a dhéanamh níos fusa do chuideachtaí Cóiréacha agus Eorpacha dul i mbun gnó le chéile. Faoi dheireadh na bliana 2012, bhí méadú go €426.4 billiún ar onnmhairithe earraí ó ghnóthais AE go dtí an Chóiré Theas — i bhfad níos mó ná an €351.8 billiún a sroicheadh in 2010.
- An tSile: Ar áireamh i gcomhaontú comhlachais 2002 bhí comhaontú cuimsitheach saorthrádála a tháinig i bhfeidhm an bhliain dár gcionn. Is é an AE an dara foinse allmhairí is mó agus an tríú margadh onnmhairithe is mó ag an tSile.
- Meicsiceo: Tá an trádáil dhéthaobhach iomlán tar éis dubailt ó €21.7 billiún go €40.1 billiún in 2011 ó tháinig an comhaontú i bhfeidhm i nDeireadh Fómhair 2000.
- An Afraic Theas: De thoradh comhaontú trádála, forbartha agus comhair atá i bhfeidhm ó 2000 i leith tá limistéar saorthrádála ann a chlúdaíonn 90 % den trádáil dhéthaobhach idir an AE agus an comhpháirtí trádála is mó dá bhfuil aige san Afraic.

COMHAONTUITHE SAORTHRÁDÁLA ATÁ TUGTHA CHUN CRÍCHE ACH NÁR CUIREADH I BHFEIDHM FÓS

- Meiriceá Láir (Cósta Ríce, an tSalvadóir, Guatamala, Hondúras, Nicearagua agus Panama): Síníodh an comhaontú comhlachais i Meitheamh 2012. Ón 1 Lúnasa 2013 i leith, tá sé i bhfeidhm i Hondúras, Nicearagua agus Panama.
- Singeapór: Tugadh an chaibidlíocht chun críche i mí na Nollag 2012, a d'fhág gurb é Singeapór an chéad bhall de Chomhlachas Náisiúin na hÁise Thoir Theas a tháinig ar chomhaontú leis an AE.
- An Chomharsanacht Thoir — Tá caibidlíocht tugtha chun críche ag an AE le deireanas le haghaidh Limistéar Saorthrádála Substainteach agus Cuimsitheach leis an Moldáiv, an Airméin agus an tSeoirsia. Tugadh caibidlíocht leis an Úcráin chun críche i mí na Nollag 2011.

COMHAONTUITHE SAORTHRÁDÁLA FAOI CHAIBIDIL

- Ceanada: Cuireadh tús le caibidlí ar mhaithe le Comhaontú Cuimsitheach Eacnamaíoch agus Trádála le Ceanada i mBealtaine 2009 agus tá an chaibidlíocht anois sa chéim dheiridh. Is é an AE an dara comhpháirtí trádála is tábhachtaí dá bhfuil ag Ceanada. D'fhéadfadh an chaibidlíocht a bheith ina fhasach do chomhaontuithe eile todhchaí le tíortha móra forbartha eile, ar nós SAM.
- An India: Cuireadh tús le cainteanna in 2007. Is iad na cainteanna seo an chéad iarracht ag an AE chun dul i mbun caibidlíochta le tír mhór atá ag teacht chun cinn chun oscailt trádála déthaobhach cómhálartach a bhaint amach.
- ASEAN (Comhlachas Náisiúin na hÁise Thoir Theas): Tá caibidlíocht dhéthaobhach ar siúl le baill aonair (féach Singeapór thuas). Osclaíodh iad leis an Malaeisia i mBealtaine 2010, le Vítneam i Meitheamh 2012 agus leis an Téalainn i Márta 2013. Féachann an AE ar na comhaontuithe saorthrádála le tíortha aonair de chuid ASEAN mar chéimeanna i dtreo comhaontú idir réigiúin, arb é an cuspóir fadtéarmach i gcónaí.
- Mercosur (an Airgintín, an Bhrasaíl, Paragua, Uragua agus Veiniséala): Má éiríonn leis an gcomhaontú seo, chruthódh sé an limistéar saorthrádála is mó riamh idir dhá cheann de réigiúin an domhain (an Eoraip agus Meiriceá Theas).
- Comhairle Chomhair Stáit Arabacha na Murascaille (an Araib Shádach, Cuáit, Aontas na nÉimíróchtaí Arabacha, Catar, Bairéin agus Óman): Comhpháirtí trádála tábhachtach de chuid an AE. Cuireadh an

chaibidlíocht ar fionraí in 2008, ach tá teagmhálacha neamhfhoirmiúla ar siúl fós.

- **Tíortha san Afraic, sa Mhuir Chairib agus san Aigéan Ciúin (ACP):** Tá Comhaontuithe um Chomhpháirtíocht Eacnamaíoch á gcaibidil idir iad agus an AE. Le breis agus 30 bliain, bhí rochtain fhabhrach ag na tíortha seo ar mhargadh na hEorpa. Ach níor leor é chun geilleagair áitiúla a spreagadh a ndóthain, ná le fás a spreagadh nó allmhairí ó thíortha ACP isteach san AE a mhéadú. Ceapadh na comhaontuithe seo chun cabhrú leis na tíortha seo lánpháirtiú i ngeilleagar an domhain, fás inbhuanaithe a bhaint amach agus an bhochtaineacht iontu a laghdú. Trí cinn de chomhaontuithe atá i bhfeidhm: sa Mhuir Chairib (i gcás 14 thír), san Afraic Thoir (Madagascar, Oileán Mhuiris, na Séiséil agus an tSiombáib) agus san Aigéan Ciúin (Nua-Ghuine Phapua).
- **An tSeapáin:** An 25 Márta 2013, sheol an AE agus an tSeapáin caibidlíocht oifigiúil ar mhaithe le comhaontú saorthrádála. Cumhdaíonn an chaibidlíocht réimsí ar nós léirscaoileadh na trádála de réir a chéile in earraí agus i seirbhísí, infheistíocht, soláthar rialtais agus deireadh a chur le bacainní neamhtharaife.
- **Maracó:** Seoladh caibidlíocht ar mhaithe le limistéar saorthrádála substainteach agus cuimsitheach leis an AE an 1 Márta 2013.

- **Na Stáit Aontaithe:** An ghaolmhaireacht eacnamaíoch idir an AE agus na Stáit Aontaithe, níl a shárú le fáil ó thaobh raon agus déine de, ach tá gnéithe suntasacha de nach bhfuil fíoraithe go fóill. De bhrí go bhfuil 4 % de tharaifí ar an meán i bhfeidhm, is í an tslí le dul chun cinn a dhéanamh ná dul i ngleic leis na bacainní neamhtharaife. Seoladh caibidlíocht ar mhaithe le Comhpháirtíocht Thrasatlantach Trádála agus Infheistíochta in Iúil 2013. De réir staidéar neamhspleách, d'fhéadfadh a leithéid de chomhpháirtíocht uailmhianach €119 mbilliún sa bhliain a ghnóthú don AE, ón uair a chuirtear i bhfeidhm go hiomlán é. Ba ionann sin agus €545 breise d'ioncam indiúscartha gach bliain do theaghlach de cheathrar san AE.

IDIRBHEARTAÍOCHT TODHCHAÍ

- **An Mheánmhuir Theas (an Éigipt, an Iordáin, Maracó agus an Túinéis):** I mí na Nollag 2011 thoiligh rialtais an AE caibidlíocht nua a oscailt leis na tíortha aonair ar mhaithe le comhaontuithe saorthrádála níos substaintiúla, agus ba é Maracó an chéad tír a sheol na cainteanna sin i Márta 2013 (féach thuas).

Dlúthchuid de mhórchuid comhaontuithe comhlachais is ea comhaontuithe saorthrádála. Nasc eile idir an AE agus comharsana áirithe is ea aontais chustaim (Andóra, San Marino agus an Tuirc). Tá na haontais sin i bhfeidhm san Eoraip leis na hOileáin Fharó, an Iorua,

Ba cheart go dtairbheodh tíortha i mbéal forbartha den trádáil, leis.

an Íoslainn agus an Eilvéis, agus leis an Meánmhuir Theas (an Ailgéir, an Éigipt, Iosrael, an Iordáin, an Liobáin, Maracó, an tÚdarás Palaistíneach, an tSiria agus an Túinéis). Tá réimeas féinrialaitheach trádála i bhfeidhm idir an AE agus Poblacht iar-lúgslavach na Macadóine, an Albáin, Montainéagró, an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin, agus an tSeirbia.

Gaolmhaireachtaí straitéiseacha

- An tSín: Tá méadú mear ag teacht ar an trádáil leis an tSín, ach bíonn deacrachtaí le sárú fós ag cuideachtaí Eorpacha ar mian leo trádáil a dhéanamh leis an tSín, airgead a infheistiú inti nó gnó a chur ar bun inti. Tá geallta ag an AE agus ag an tSín caibidlíocht a sheoladh ar chomhaontú infheistíochta, lena n-áirítear rochtain ar mhargaí.
- An Rúis: Níl comhpháirtí trádála níos tábhachtaí ná an AE ag an Rúis; breis agus leath d'allmhairí agus onnmhairí na Rúise, is leis an AE a dhéantar iad. Tar éis don Rúis dul isteach san EDT in 2012 íslíodh a taraifí allmhairiúcháin agus cuireadh fóram ar fáil ina bhféadfaí díriú ar fhadhbanna déthaobhacha.

Tíortha i mbéal forbartha

Tacaíonn an tAontas go láidir le tíortha i mbéal forbartha ar mian leo leas a bhaint as an trádáil chun a gcuid geilleagar féin a neartú agus caighdeán mhaireachtála a fheabsú. Féadann méadú ar thrádáil cur lena dtuilleamh onnmhairiúcháin agus éagsúlú geilleagair amach ó thráchtearraí agus amhábhair a chur chun cinn. Ba é an tAontas an chéad eagraíocht ar domhan a thug isteach córas na bhfabhar ginearálaithe, i 1971, chun cabhrú le tíortha i mbéal forbartha dul i mbun onnmhairithe trí rátaí allmhairiúcháin fabhracha a sholáthar dóibh, rud a thug rochtain riachtanach dóibh ar mhargaí Eorpacha. Ach le daichead bliain anuas, tá athrú bunúsach tagtha ar chothromaíocht eacnamaíoch an domhain. Sa timpeallacht iomaíoch seo, ní mór fabhair tharaife a thabhairt do na tíortha sin is mó a bhfuil gá acu leo.

Dá thoradh sin, déanfaidh córas nua na bhfabhar ginearálaithe, a thiocfaidh i bhfeidhm in 2014, fabhair a chur siar i gcás na dtíortha seo a leanas: an Rúis, an Bhrasáil, Cuáit agus an Araib Shádach atá aicmithe ag an mBanc Domhanda mar thíortha a bhfuil ioncam ard nó ioncam meánach uachtarach acu/nó a bhfuil rochtain fhabhrach acu ar an AE trí chomhaontú saorthrádála. Ar an tslí seo, díreann buntáistí na scéime ar na 89 dtír is mó a bhfuil gá acu leo.

Tá dreasacht speisialta, córas na bhfabhar speisialaithe+, curtha ar fáil chun taraifí a laghdú

tuilleadh do thíortha leochaileacha a chláraíonn le haghaidh coinbhinsiúin idirnáisiúnta ar chearta an duine, cearta oibre, caighdeán chomhshaoil agus caighdeán dea-rialachais. Faoi scéim “Gach rud seachas airm” an AE tugtar rochtain saor ó dhleacht agus ó chuótaí ar an margadh Eorpach do 49 gcinn de na tíortha is lú forbartha chun gach ceann dá dtáirgí, ach amháin airm agus armlón, a dhíol ann.

Lena chois sin, tá deasc chabhrach speisialta i sé cinn de theangacha i bhfeidhm ag an gCoimisiún Eorpach (Béarla, Fraincis, Spáinnis, Portaingéilis, Araibis agus Rúisis) chun comhairle onnmhairiúcháin a thairiscint do chuideachtaí i dtíortha i mbéal forbartha nach bhfuil an acmhainneacht acu é a sholáthar iad féin.

Straitéis do rochtain ar an margadh

Leis an straitéis seo cruthaítear deiseanna nua do chuideachtaí AE a onnmhairíonn go margaí tríú tíortha, go háirithe nuair nach mbíonn comhaontú saorthrádála i bhfeidhm leo. Cabhair is ea comhpháirtíocht idir an Coimisiún, balltíortha an AE, gnóthais agus saineolaithe áitiúla ar nós cumainn trádála, chun dul i ngleic le haon bhacainní trádála a aithnítear.

Cuireann bunachar sonraí maidir le rochtain ar an margadh — seirbhís idirghníomhach saor in aisce a bhainistíonn an AE — eolas ar fáil i dtaobh coinníollacha i dtíortha nach de chuid an AE iad. Áirítear ann bacainní trádála in earnálacha ar leith, foirmiúlachtaí allmhairiúcháin, bunachair shonraí ar staitisticí agus staidéir éagsúla.

Cosaint na trádála

Le caibidlíocht trádála féadtar an tslí a ullmhú do rathúnas eacnamaíoch sa todhchaí, ach tá sé chomh tábhachtach céanna a chinntiú go léireofar meas ar na cearta agus na rialacha atá ann cheana agus go bhforfheidhmítear iad. I gcásanna nach amhlaidh, féadtar an bonn a bhaint de chumas an Aontais dul san iomaíocht go hidirnáisiúnta, rud a dhéanann dochair do phoist san Aontas.

Déanann an Coimisiún cúram ar leith d'fhorfheidhmiú cuí. Déanann sé faireachán cúramach ar iompar a chomhpháirtithe trádála ionas gur féidir gníomhú go tapa má aithnítear bacainní idirdhealaitheacha nó míchuí ar thrádáil, ar nós deacrachtaí nuair a bhítear ag lorg paitinne nó ceadúnais, nó cleachtais mhíchothroma.

Féadtar forfheidhmiú a bhaint amach ar shlite éagsúla: trí theagmhálacha taidhleoireachta nó polaitiúla, trí chaibidlíocht, trí chomhar rialála agus tríd an EDT.

Is iad nósanna imeachta na EDT um réiteach díospóidí an príomhfhóram atá ann chun easaontais trádála a réiteach. Féadann aon cheann dá bhaill cás a thionscain a scrúdóidh painéal de réir rialacha atá comhaontaithe go hidirnáisiúnta. Mura gclóíonn ball leis na moltaí, d'fhéadfaí cúiteamh a éileamh nó smachtbhannaí trádála a chur i bhfeidhm.

Cás EDT in aghaidh na Síne, ar éirigh leis

In 2011, bhuaigh an AE a chás os comhair na EDT nuair a d'éirigh leis dúshlán a chur faoi bheartas na Síne srianta éagsúla a chur i bhfeidhm, go háirithe teorainneacha cainníochtúla agus dleachtanna troma, chun onnmhairithe de naoi gcinn d'amhábhair thábhachtacha a dhíspreagadh. I measc na n-amhábhair sin bhí báicsít, sinc agus maignéisiam. Ba é toradh an bheartais sin na hábhair sin a bheith i bhfad níos saoire do mhonaróirí Síneacha, rud a thug buntáiste mór iomaíochais dóibh agus a theorannaigh a infhaighte a bhí na hábhair sin lasmuigh den tSín. Chuir an bua deireadh le leatrom in aghaidh cuideachtaí Eorpacha maidir leis na hábhair sin.

Ar aon dul le rialacha na EDT, tá raon uirlisí cosanta ag an AE chun a ráthú go mbeidh trádáil chothrom ann i ndomhan iomaíoch. Ceapadh na rialacha go cúramach le cinntiú go mbíonn cothrom na Féinne le fáil ag cách, agus go ndéantar aon mhí-úsáid as caomhnaitheacht a sheachaint ag an am céanna.

Féadann iomaíochas neamhchothrom teacht ó dhá fhoinsé: fóirdheontais nó dumpáil. Sa chéad cheann, tugtar cúnamh poiblí d'earnáil ar leith. Saobhann sé sin an iomaíocht trí earraí fóirdheonaithe a dhéanamh iomaíoch ar bhonn saorga. Sa dara ceann, díolann monaróirí nach de chuid an AE iad a gcuid earraí san Aontas ar phraghsanna atá faoi bhun gnáthphraghsanna díolacháin sa mhargadh intíre.

I gcás ina measann an Coimisiún go bhfuil ceachtar den dá chleachtas i réim (fóirdheontais nó dumpáil atá i gceist anseo) nó ina bhfaigheann sé líomhaintí maidir le hiompar den chineál sin, seolann sé imscrúdú. Má fhionntar go bhfuil rialacha trádála aontaithe á sárú, féadann an AE bearta frithchúitimh a chur i bhfeidhm, bearta ar nós dleachtanna breise, chun na buntáistí iomaíocha éagóracha a bhí á lorg ag an tír i dtrácht a bhaint.

Todhchaí an bheartais trádála

Tá an AE lándáiríre faoina chlár oibre uailmhianach a chur i gcrích. Creideann sé i margaí oscailte agus gurb é gné amháin de réiteach ar an ngéarchéim eacnamaíoch atá sa trádáil.

Is é leas comhpháirtithe aonair agus réigiúnacha an AE an chaibidlíocht a thabhairt chun críche ós rud é gurb é an tAontas an margadh is mó dá bhfuil acu dá n-onnmhairí.

Ní gach duine a bhíonn i bhfabhar comhaontuithe saorthrádála. San Eoraip, measann daoine áirithe go nochtann siad táirgeoirí AE d'iomaíochas éagórach ó allmhairí saora. Ar an taobh eile go hiomlán, cuirtear i leith an Aontais go ndéantar iarracht dul i bhfód ar mhargaí i dtíortha i mbéal forbartha, rud a scriosann poist áitiúla. Ní thógann an cáineadh seo aon cheann, áfach, den fhianaise atá ann gur a mhalairt atá fíor ná de na buntáistí inbhraite a thugann na comhaontuithe don AE agus dá chomhpháirtithe.

An chaomhnaitheacht a throid

Ní haon ionadh é go bhféachann tíortha áirithe ar an gcaomhnaitheacht mar leigheas ar mhórchuid fadhbanna bunúsacha. Tá gealltanas foirmiúil déanta ag grúpa G20 na mórnaisiún tionsclaíoch gan bearta sriantacha trádála a ghlacadh agus dul i ngleic láithreach le haon cheann a thugtar isteach.

Ach is é fírinne an scéil é nach i gcónaí a chloítear le focail agus le prionsabail a aontaítear ag cruinnithe mullaigh ardleibhéil. D'ainneoin an ghealltanais sin, is cosúil gur nós le mórchuid geilleagar atá ag teacht chun cinn bearta, a d'fhéadfadh an trádáil a shaobhadh, a thabhairt isteach chun a margaí intíre féin a chosaint ar iomaíocht idirnáisiúnta.

Leanfaidh an AE den chaomhnaitheacht a throid. Is amhlaidh gur caillteanas seachas gnóthú a bheadh ann don Aontas bearta caomhnaitheacha den sórt céanna a ghlacadh, ós rud é go mbraitheann sé ar mhórchuid táirgí allmhairithe. Dá n-ardófaí a gcostas siúd, laghdófaí iomaíochas an AE laistigh agus lasmuigh den Aontas, agus chaillfí táirgeadh Eorpach agus poist Eorpacha dá bharr. Ba ionann 10 % de mhéadú ar shrianta agus 4 % de laghdú ar ioncam náisiúnta, meastar.

Ina cháil mar phríomhréigiún trádála an domhain, tá leas láidir ag an AE i margaí oscailte agus i gcreataí soiléire rialála. Meabhrach ar a fhreagracht i leith a shaoránach féin agus, go deimhin, i leith an chuid eile den domhan, leanfaidh sé den straitéis atá aige i láthair na huaire agus déanfaidh sé argóint láidir trí chomhaontuithe iltaobhacha agus déthaobhacha ar son córais trádála domhanda a bheidh oscailte agus cothrom.

Tá Rotterdam na hÍsiltíre ar cheann de na calafoirt coimeádán is mó ar domhan.

Tuilleadh eolais

- ▶ **Trádáil AE:** <http://ec.europa.eu/trade>
- ▶ **Nuachtlitir AE-Trádála:** <http://trade.ec.europa.eu/eutn>
- ▶ **Deasc Chabhrach Export:** <http://exporthelp.europa.eu>
- ▶ **Bunachar sonraí maidir le rochtain ar an margadh:** <http://madb.europa.eu>
- ▶ **Ceisteanna faoin Aontas Eorpach? Féadfaidh Europe Direct cabhrú leat:** 00 800 6 7 8 9 10 11
<http://europedirect.europa.eu>

